

strafwetboek, dat niet strafbaar is een op zich zelf strafbare handeling, indien alleen daardoor een aanwezig gevaar voor lichaam en leven van den dader kan worden afgewend. Dr. jur. H. LIESKE betoogt in de *Berl. klin. Wochenschr.*, dat hiervan in het geval der oorlogsgraviditeit geen sprake is. Levert een zwangerschap, zij moge door de vrouw gewenscht zijn of niet, gevaar op voor het leven, dan is het de taak van den arts, dit gevaar te bezweren, desnoods door provocatio abortus. Maar te wachten schande of leed is niet te beschouwen als een gevaar, dat tot noodweer noopt. Bovendien zou het nooit te bewijzen zijn, dat een misdadig afgebroken zwangerschap *niet* het gevolg is eener overweldiging, en zoo zou geen afdrijving meer strafbaar zijn.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE INHOUD VAN ONS TIJDSCHRIFT.

Geachte redactie!

Naast de enorme schaduwzijden der mobilisatie, heb ik als een voordeel opgemerkt de kennismaking met zeer talrijke militaire en burgercollega's, groote stads-medici en „platlanders”, wat de aanleiding was tot velerlei gesprekken op medisch gebied.

Ik merkte op, dat de komst van ons *Tijdschrift* op Zaterdagmorgen of avond door de collega's steeds met vreugde werd begroet, en kon tevens waarnemen dat 9/10 het eerst ziet naar de advertenties, daarna naar de ingezonden stukken en personalia, en ten laatste de referaten, het overzicht van weekbladen en de verslagen der diverse specialisten-vereeniging in de avonduren.

Typisch is de klacht over de hoog-wetenschappelijke bijdragen, bijv. die van ONO (bldz. 457) en van RÜMKE (bldz. 462): „wat heb je daar nou aan! daar begrijp ik niets meer van”! enz., zooals ik verschenen Zaterdag weer opmerkte, en wat dan ook de aanleiding tot dit schrijven is.

Inderdaad, het overgrootste deel der medici stelt daarin geen belang meer; het is té moeilijk, en het is hun te „onpraktisch”.

Wanneer u eens een onderzoek instelde bij de 3000 lezers van het *Tijdschrift*, ben ik ervan overtuigd, dat 2800 deze soort stukken nooit leest. En waar nu kort geleden de redacteur prof. RIJNBERK in het licht heeft gesteld de moeilijkheden, waarmee de redactie heeft te kampen door de prijsstijging van het papier, den wassenden stroom stukken, de toenemende lengte der artikelen, enz., ben ik op het volgende denkbeeld gekomen. Misschien is het al oud, en al lang geleden verworpen, doch ik wil het u toch even voorleggen uit sympathie met uw moeilijken arbeid, en uit belangstelling in ons *Tijdschrift*.

Ik zou voorstellen al die streng wetenschappelijke artikelen op te nemen in een *bijblad* van ons *Tijdschrift*, een bijvoegsel, waarop een *extra-abonnement* moet worden genomen, welk bijvoegsel dan meteen een *archieef* voor den arbeid der Nederlandsche werkers zou zijn. Zij behoeven zich dan niet meer te bekorten in hun bijdragen, hun arbeid wordt werkelijk door *belangstellenden* gelezen, en de redactie behoeft den abonnementsprijs van het *Tijdschrift* niet te verhoogen.

De plaatsruimte hierdoor ontstaan zou dan kunnen worden aangevuld door de

nuttige samenvattende referaten op te nemen, en aan het overzicht der weekbladen nog eenige Fransche bladen toe te voegen.

Hoogachtend,

Uw dw. collega,

Den Haag, 7 Augustus 1916.

Dr. W. HOOGSLAG.

[De verzekering, dat 2800 Nederlandsche artsen geen wetenschappelijke bijdragen tot de grondslagen der geneeskunde lezen, wil ik met klem terug wijzen. De wetenschappelijke belangstelling onzer artsen is mij juist altijd buitengewoon groot geschenen. Wij achten het daarom onzen plicht, het wetenschappelijke peil van het *Tijdschrift* hoog te houden juist ook om het „bij blijven”, aan *al* onze lezers zooveel mogelijk te vergemakkelijken].

G. VAN RIJNBEEK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

In memoriam Sir Victor Horsley. — Te midden van het wapengekletter, en hoezeer ook verhard in 2 jaren wereldoorlog, treft ons diep het bericht van HORSLEY's overlijden in Mesopotamië, waarheen hij zich, in Alexandrië als legerconsultant werkzaam, en vernomen hebbende, hoe hoog de nood dáár was, onmiddellijk be-geven had. In opdracht der redactie van het *Tijdschrift* volgt hier een kort levensbericht.

Zoon van een bekend Londensch geneesheer, bezette hij vroeg een wetenschappelijke neurologische positie aan het Brown-Instituut (samenwerking met den physioloog BURDON-SANDERSON) en op raad van JACKSON, die hem verder ook steunde, wijdde hij zich aan de neuro-chirurgie, die dan ook over de geheele linie mede aan hem haar nieuwen grondslag dankt: zijn methodiek tot betrekkelijk gevaarloos opereeren aan de hersenen (1888), zijn (met GOWERS) eerste geval van welgeslaagde exstirpatie van ruggemerg-tumor, zijn eerste stappen op gebied van het ganglion Gasseri, het zijn mijlpalen. Vóór anderen hun eersten hypophysis-tumor opereerden, had HORSLEY, facile princeps onder de neuro-chirurgen, reeds een half dozijn sub-temporale operaties achter den rug. Hiertoe werkte mede de omstandigheid, dat juist bij de eeuwswisseling de Engelsche neurologische school haar middaghoogte passeerde. Dit was te danken aan de afzonderlijke positie der neurologie, die beoefend werd in een nationale niet-onderwijs-kliniek, en door eerste rangs neurologen (HUGLINGS, JACKSON, FERRIER, GOWERS), die, evenmin als thans de eerste vaklieden te Berlijn en Parijs, een professoraat bekleedden, een conditio sine qua non voor den vooruitgang van dit, den geheelen man in beslag nemende, snel groeiende vak. Gelijk HORSLEY vaak zeide, in de zenuwziekten behooren het wetenschappelijk onderzoek en de praktische beoefening, zoo mogelijk ook het zelf-opereeren der eigen gevallen, samen te gaan, doch daarbij nog onderwijs geven sluit het doen op praktisch bruikbaar en blijvend werk op beide gebieden ten eenenmale uit.

HORSLEY's laboratorium en operatiekamer was stellig een Mecca voor zijn talrijke bezoekers; werkelijke leerlingen van HORSLEY daarentegen zijn dun gezaaid, niet het minst ook omdat gebruikelijke introducties weinig gratie bij hem vonden. Jarenlange neuro-physiologische ervaring, naast algemeene medicochirurgische ontwikkeling, be-